

Bijdrage van minister president Patrick Dewael
Waarnemer in de delegatie van het Comité der Regio's

Europese Conventie
4 oktober 2002

Agendapunt 5: debat over het rapport inzake subsidiariteit.

Als minister-president van Vlaanderen en als waarnemer in deze Conventie voor rekening van het Comité van de Regio's wil ik in deze plenaire vergadering opnieuw aandacht vragen voor de regio's en in het bijzonder deze met wetgevende bevoegdheden. Zij zijn een onmiskenbare realiteit in de huidige Europese Unie, zoals ik op 25 juni reeds heb uiteengezet.

Sta me toe de situatie van de Belgische regio's met wetgevende bevoegdheden in het bijzonder toe te lichten. Een eerder uniek kenmerk van het Belgische federale systeem is het parallellisme tussen de interne en externe bevoegdheidsverdeling : wanneer een Belgische deelstaat, zoals Vlaanderen, intern bevoegd is voor een beleidsdomein dan is deze deelstaat automatisch ook bevoegd voor alle externe relaties verbonden aan dit bevoegdheidsdomein. Dit geldt ook met betrekking tot de Europese Unie. Een ander kenmerk is de afwezigheid van gedeelde bevoegdheden. Voor eender welk beleidsdomein zijn hetzij de federale overheid hetzij de deelstaten bevoegd, nooit beide tegelijk. Een derde kenmerk is het feit dat de federale en deelstatelijke beleidsniveaus volledig onafhankelijk van elkaar opereren. Er bestaat dus geen hiërarchie van het federale niveau boven het Vlaamse niveau. Dit betekent dat deelstatelijke wetgeving niet tenietgedaan kan worden door federale wetgeving. De overheid van de deelstaten en de federale overheid staan dus op gelijke voet.

Uit deze kenmerken volgt dat Vlaanderen rechtstreeks betrokken is bij EU-aangelegenheden wanneer het regionale bevoegdheden betreft. Zo zijn de Vlaamse regering en het Vlaamse Parlement gehouden om voor hun bevoegdheden EU-wetgeving om te zetten in interne wetgeving.

Bijgevolg meen ik dat regio's met wetgevende bevoegdheden zoals Vlaanderen even nauw als een Europese lidstaat betrokken moeten worden bij het Europese beleid wanneer hun bevoegdheden in het geding zijn. Daarom herhaal ik met aandrang mijn verzoek, dat ik samen met collega's Karel De Gucht en Andrew Duff heb ingediend, om een aparte werkgroep op te richten die zich specifiek over de problematiek van de subnationale entiteiten en de regio's met wetgevende bevoegdheden moet buigen.

Het merendeel van de Europese bevoegdheden zal ook in de toekomst gedeeld worden met de lidstaten en waar de nationale grondwet dit voorziet, met de regio's. Daarom moet het subsidiariteitsbeginsel ernstiger genomen worden. Dit wordt zelfs nog relevanter in een uitgebreide Unie, die zich moet verzekeren van voldoende democratische legitimiteit.

Ik ben verheugd mbt. de voorstellen van de werkgroep subsidiariteit, waarvan de heer Mendes de Vigo voorzitter is, over de rol toebedeeld aan het Comité van de Regio's. Daarentegen betreur ik dat wat de rol van de nationale parlementen betreft steeds enkel uitgegaan wordt van nationale parlementen, zonder dat men zich hierbij uitspreekt of regionale parlementen onder deze noemer worden vervat. In de werkgroep is consensus gegroeid over het toevertrouwen van ex ante politieke controle aan nationale parlementen. De rol van de regio's met wetgevende bevoegdheden die dagelijks meespelen op de Europese scène, wordt hierbij echter onterecht buiten beschouwing gelaten en men maakt er zich te gemakkelijk vanaf door hiervoor te verwijzen naar de interne regelingen die

gelden binnen een lidstaat. Immers, indien een lidstaat – zoals België – zijn regio's met wetgevende bevoegdheden de exclusieve en autonome bevoegdheid verleent over bepaalde materies dan moet de Europese Unie aan deze regio's de nodige ruimte laten om zelf de eerbiediging van het subsidiariteitsbeginsel na te gaan. Zoniet schendt de Unie het constitutionele statuut van deze regio's zoals de betrokken lidstaat het hun heeft verleend.

In verscheidene lidstaten vervullen de regionale parlementen dezelfde rol als de nationale parlementen met betrekking tot een waaier van beleidsmateries die de Europese Unie behartigt (bijvoorbeeld onderwijs, cultuur, volksgezondheid, landbouw, leefmilieu, enz.). Dáárom moeten regionale parlementen op wetgevend vlak en voor de eigen bevoegdheden op gelijke voet staan met het nationale parlement. Dit geldt in het bijzonder wanneer in de nabije toekomst de nationale parlementen zich zullen kunnen uitspreken over de naleving van het subsidiariteitsbeginsel. In een lidstaat als België kan “nationaal parlement” alleen maar “regionaal parlement” betekenen wanneer de behandelde materie tot de bevoegdheid van de Belgische Gemeenschappen of Gewesten behoort. De Europese Unie moet die eigenheid van het Belgische constitutioneel bestel eerbiedigen, zoniet schendt zij de grondslag zelf van het subsidiariteitsbeginsel. Ook praktisch kan dit perfect werken. Vermits het rapport Mendez de Vigo voorziet dat desgevallend beide kamers van het nationale parlement resoluties over de naleving van het subsidiariteitsbeginsel mogen goedkeuren, verzet niets er zich tegen dat verschillende regionale parlementen binnen eenzelfde lidstaat een dergelijke resolutie zouden aannemen.

Tenslotte wens ik opnieuw te benadrukken dat regio's met wetgevende bevoegdheden rechtstreekse toegang moeten krijgen tot het Europees Hof van Justitie. De Europese Unie kondigt veel regels af die betrekking hebben op hun bevoegdheidsgebieden. Als rechtsonderhorigen van Europese wetgeving zijn regio's met wetgevende bevoegdheden niet alleen gebonden door deze regels

maar krijgen zij ook de opdracht om deze Europese regelgeving om te zetten in interne wetgeving. Dit betekent dat wanneer de Belgische deelstaten dit zouden nalaten voor wat hun bevoegdheden betreft, er eenvoudigweg geen omzetting plaatsvindt.

Desondanks beschikken regio's met wetgevende bevoegdheden nog niet over het logische uitvloeisel van deze wettelijke verplichtingen, want zij kunnen zich niet *rechtstreeks* wenden tot het Europees Hof van Justitie, zelfs niet wanneer hun eigen bevoegdheden geschonden dreigen te worden. Zij kunnen zich evenmin rechtstreeks verdedigen voor het Hof. Ik meen dat deze anomalie moet weggewerkt worden in een Europese Unie die democratische legitimiteit nastreeft.